

ETIM. Probablement és *Gorg-ses-guilles* 'gorg de les guilles', esdevingut *Cor-* per atracció dels NLL compostos de *Cort-*. J. F. C.

CORTADA

Sant Miquel de la Cortada, ermita del terme de Santa Maria de Merola (Berguedà).

La Cortada, partida del terme d'Orís (Osona) (xx, 151.13).

Na Cortada, accident coster del terme de Capdepera¹⁰ (Mallorca) (xli, 184.2).

Can Vives de la Cortada, mas molt gran i amb grans terres en el vessant SO. del Montnegre, terme de Sant Iscle (Maresme).

Cortada és un cognom molt estès pel Principat i el¹⁵ Rosselló.

ETIM. *Cortada* 'conjunt de corts rústiques', derivat de *cort* 'corral, estable o tancat del bestiar', *DECat* II, 976b4-12; 977a54-60. J. F. C.

CORTAL

El Cortal, mas del terme de Villec i Estana (Baixa Cerdanya). Oït *al kurtál*, per JCor. allí (1933).

Cortal Rossa (sic. C. A. Torras; «*Cortal Roussou*», Brousse, *Cerdagne*, 359), partida del terme de Portè²⁵ (Alta Cerdanya).

El Cortal, sengles partides de Gombren (oït *al kurtál*, Casac. a Ripoll), Gósol (xxxviii, 82.13), i Castelló d'Empúries (Alt Empordà) (xxii, 124.4).

Collet del Cortal, a Palmerola (Ripollès) (xxxviii, 30 132.19).

Font del Cortal, partida del terme de Sant Jaume de Frontanyà (Berguedà) (xxxviii, 137.17).

Comes dels Cortals, a Andorra (Anyós, *Relació Vall d'Andorra*, p. 12).

Els Cortals de Terrers, masia dalt del Pla d'Arenes, entre Sant Hilari i Arbúcies (Selva) (NL recollit per JCor. allí mateix el 31-I-1932).

DERIVATS

Còrrec del Cortalàs, te. Rodés (Conflent) (xxvi, 203.16).

El Cortalet, partida del terme d'Odèn (Solsonès) (xxxviii, 153.6).

El Cortalet, partida del terme d'Ars (Alt Urgell)⁴⁵ (xxxvii, 170.3).

Cortalets antiga pleta del Canigó al capdamunt de la vall de Balaig, al peu de l'estany: en el nostre segle convertit en un delitós Xalet-Refugi. I sengles partides de Mosset (xxviii, 169.14), i Borén (xxxvii, 50 94.1).

ETIM. *Cortal* 'corral d'ovelles', 'cabana i pasturatge que té un pastor d'ovelles'; en l'ús andorrà, en plural, significa 'llogaret de residència estival de moltes⁵⁵ famílies muntanyenques (format de primer per bordes)'; en el Rosselló ha estat sinònim de 'petit barri de cases', i a l'Empordà, de 'mas'. Derivat de *cort* 'corral, estable o tancat del bestiar', *DECat* II, 976b4-12; 977b2-978a46. J. F. C.

CORTARIU

Veïnat del municipi de Bellver de Cerdanya (Baixa Cerdanya), situat a l'esquerra del torrent de Pi.

⁵ DOC. ANT. No sembla haver-n'hi gaires mencions medievals. Ponsich (*Top.*, 152) només en cita *Cuartariu* 1294, *Quartariu* id.

ETIM. Ambdues mencions citades de 1294 representen evidentment ultracorreccions amb *ua* per *o* darrera una consonant velar (Fouché, *Phon.*, 182). Es tracta sens dubte del b. ll. CÖRTE 'casa senyorial', 'població' (ll. cl. CÖHORS, -TIS) més el NP germ. HARICI en genitiu (Förstemann, *Alt. Nam.*, 76); així CÖRTE-HARICI > *Cort(e)ariū* > *Cortariū* (E.T.C. II, 149-50; *DECat* II, s. v. *cort*). Ph. R.

CORTAS

²⁰ Veïnat del municipi de Bellver de Cerdanya (Baixa Cerdanya), agregat antigament al d'Éller, situat al vessant occidental de la vall Tova.

PRON. POP.: *kurtás* oït a Puigcerdà (Casacuberta).

DOC. ANT. *Cortalz* 839 (A. C. *SdUrg.*, ed. Pujol, 106), S. XII (id., 112), *Cortalices* S. XII (id.),¹ *Cortaucz* 1286-87 (Delcor, *Juifs Puigcerdà*, 32-35), *Cortaz* 1330 (Serra, *Pinós Mipl.* III, 206). Mencions antigues addicionals citades per Ponsich (*Top.*, 156): *villa Curtes* 1011, *Cortalb* S. XII, *Cortaucz* 1260, 1277, 1281, *Cortç* 1267, *Corts* id., 1294, *Cbortis* 1267, *Cortalis* 1271, *Cortcz* 1285, *Cor(t)as* 1628, *Cortas* 1632.

ETIM. Les mencions anteriors al S. XIV no corroboren les etimologies proposades respectivament per Meyer-Lübke² i *AlcM.*³ És més versemblant, en canvi, un origen paral·lel al de tants d'altres NLL romànics amb el b. ll. CÖRTE 'domini rural', 'casa rústica senyorial' més un NP; cf. *Corsavi* < CÖRTE-SABĪNI, *Corvasill* < CÖRTE-VASSILLI etc.⁴ Segons tots els indicis, i sobretot en vista de les mencions més primerenques de *Cortàs*, deu tractar-se de CÖRTE més el NP germ.

⁴⁰ ĀL(H)IKIS (en gen.; Först., *Alt. Nam.*, 79-80, s. v. ALIKO): CÖRT(E)-ALIKIS > *Cortál(e)dz(e)s* > *Cortáldzs* > *Cortáls*, d'on per una banda *Cortàs*, i altres cops *Cortáuts*. Tanmateix cal explicar la pèrdua del reflex de la -L (-l o ja -y).

És sabut que en la llengua medieval una -l es vocalitzava sovint davant una consonant dental, i que en el rossellonès modern la -l arriba a desaparèixer del tot (a través de la vocalització en -y) quan es troba davant una consonant dental i precedida per una vocal posterior, com ara en *motó* 'moltó', *sóc* 'solc' etc. (Fouché, *Phon.*, 155-56; *LleuresC.*, 301-02). Notem que també s'ha perdut la -l davant una consonant labial quan aquesta esdevé final de mot: *pam* 'palm' < PALMU (*DECat* VI, 206-07, s. v. *palm*).⁵ Convé remarcar, a més a més, la variant *atre* de *altre* < ALT(E)RU, la qual deu ésser molt antiga en català, puix que ja apareix al S. XIV en les *VidesR* (ms. P, 65r1): *l'atre dia* (*DECat* I, 236a34-b54, s. v. *altre*). Això fa pensar, doncs, que⁶⁰ llavors també es devia pronunciar *nosatres* per *nos-*